ऋणनिर्देश

प्रस्तुत शोधनिबंध शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर यांना सादर करताना मला अतिशय आनंद होत आहे. हा आनंद मिळवून देण्यात ज्यांची प्रेरणा कारणीभूत आहे ते कै. डॉ. आनंद वास्कर, श्रीमती डॉ. पुष्पा वास्कर व मा. आ. प्रा. जी.एल. ऐनापूरे यांचे ऋण व्यक्त करणे मी माझे परम कर्तव्य समजते.

या शोध प्रबंधासाठी प्रा. डॉ. अे. जे. यादव, प्रपाठक, आचार्य जावडेकर शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, गारगोटी यांचे अत्यंत मोलाचे मार्गदर्शन लाभले. त्यांच्या या मार्गदर्शनामुळेच संशोधनाचे काम वेळेवर व समाधानकारकपणे पूर्ण करता आले. गुरुऋण सदैव असेच वाढत राहो ही इच्छा.

डॉ. जे. पी. नाईक शिक्षणशास्त्र विभाग शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर येथील विभागप्रमुख प्रा. डॉ. सी. एम्. येवले, प्रा. डॉ. एम्. एस्. पद्मिनी, प्रा. डॉ. पी. एस्. पाटणकर, प्रा. डॉ. एन्. आर. सप्रे. प्रा.डॉ. जी. एस्. पाटील, यांचे वेळोवेळी मार्गदर्शन लाभले.तसेच कर्मवीर हिरे शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, गारगोटी येथील डॉ. आर. डी. बेलेकर व डॉ. आर. टी. चौत्रे व माझे सहकारी प्रा. पी. बी. दराडे यांचेही वेळोवेळी मार्गदर्शन लाभले. याबद्दल या सर्वांची मी मन:पूर्वक ऋणी आहे.

भुदरगड तालुक्यातील ज्या विविध शिक्षक व मुख्याध्यापकांनी प्रश्नावली योग्य रितीने भरुन वेळेत दिली त्यांची मी मन:पूर्वक ऋणी आहे. याशिवाय प्रश्नावली भरुन घेण्यात व त्या गोळा करण्यात माझे बंधू श्री. अनिल कळेकर यांनी जे मोलाचे सहकार्य केले त्याबद्दल त्यांचे मन:पूर्वक आभार. याशिवाय ज्यांनी

संसारात व संशोधन कार्यात समर्थपणे साथ दिली ते माझे पती श्री. अजय गायकवाड यांचेही मी ऋणी आहे. ज्यांनी मला संशोधनासाठी प्रेरित केले ते माझे सासरे श्री. टी. डी. गायकवाड व सासूबाई कै.सौ. उषा गायकवाड यांचे ऋण व्यक्त करणे मी माझे परम कर्तव्य समजते.

त्याच बरोबर संशोधन पूर्ततेसाठी आवश्यक असणारे संदर्भ ग्रंथ, संदर्भ पुस्तके कॉलेजच्या ग्रंथालयातून वेळोवेळी उपलब्ध करुन देणारे प्रा. सुर्वे सर आचार्य जावडेकर शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय गारगोटी व प्रा. कारंडे मॅडम शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय कराड, तसेच इतर तांत्रिक मार्गदर्शन ज्ञात – अज्ञात व्यक्तिंनी केले. तसेच प्रस्तुत शोध निबंध योग्य तऱ्हेने कमी वेळेत व अचूक पध्दतीने टंकलिखीत करुन दिले व संशोधन अहवालाची बांधणी योग्य व सुबक केले बद्दल सुपरटेक कॉम्प्युटर एज्युकेशन, गारगोटी यांचे आभार. शेवटी प्रत्यक्ष – अप्रत्यक्षपणे हया शोध प्रबंधासाठी ज्यांनी ज्यांनी अनमोल सहकार्य केले त्या सर्वांचे मन:पूर्वक आभार.

स्थळ :
दिनांक :

संशोधिका
श्रीमती कोमल मारुती कळेकर

अनुक्रमणिका

प्र. क्र.	प्रकरणाचे नांव	पृष्ठ क्र.
	शीर्षक पान	
	प्रतिज्ञापत्र	
	मार्गदर्शकाचे प्रमाणपत्र	
	ऋणनिर्देश	
	अनुक्रमणिका	
	कोष्टक सूची	
	आलेख सूची	
१.	**प्रस्तावना**	**१ ते ९**
१.१	प्रस्तावना	
१.२	संशोधनाची पार्श्वभूमी	
१.३	समस्येचे स्पष्टीकरण	
१.४	समस्या विधान व पारिभाषिक शब्दांच्या व्याख्या	
१.५	संशोधनाची उद्दीष्ठे	
१.६	संशोधन समस्येची गरज व महत्व	
१.७	संशोधनाची व्याप्ती व मर्यादा	
१.८	समारोप	
२.	**संबंधीत साहित्याचा आढावा**	**१० ते १९**
२.१	प्रस्तावना	
२.२	गोस्वामी एम्. एस्.	
२.३	रिझवी एस्. ए. एच्.	
२.४	पांडे अे.	
२.५	गौर आर. एस्.	
२.६	सारस्वत आर.	

प्र. क्र.	प्रकरणाचे नांव	पृष्ठ क्र.
२.७	प्रस्तुत संशोधनाचे वेगळेपण	
२.८	समारोप	
३.	**संशोधनाची कार्यपध्दती**	**२० ते ३८**
३.१	प्रस्तावना	
३.२	संशोधनाचा आराखडा	
३.३	संशोधन पध्दती	
३.३.१	सर्वेक्षण पध्दती	
३.३.२	सर्वेक्षण पध्दतीचा पायऱ्या	
३.३.३	सर्वेक्षण पध्दतीची वैशिष्टये	
३.३.४	सर्वेक्षणाचे प्रकार	
३.३.५.	सर्वेक्षणाचे हेतू	
३.४	जनसंख्या आणि नमूना निवड	
३.५	माहिती (सामुग्री) गोळा करण्यासाठी वापरलेली साधने	
३.५.१	ग्रंथालयीन अभ्यास	
३.५.२	प्रश्नावली	
३.५.२.१	मूल्य अध्ययन चाचणी	
३.५.२.२	शिक्षक समायोजन शोधिका	
३.५.२.३	प्रश्नावलीच्या हेतू	
३.५.२.४	प्रश्नावलीची रचना व स्वरुप	
३.६	संशोधनासाठी वेळापत्रक	
३.७	समारोप	
४.	**मूल्ये व समायोजन क्षमता**	**३९ ते ५२**
४.१	प्रस्तावना	
४.२	मूल्य म्हणजे काय ?	
४.३	संशोधनासाठी घेतलेली मूल्ये	
४.३.१	सैध्दांतिक मूल्य	

प्र. क्र.	प्रकरणाचे नांव	पृष्ठ क्र.
४.३.२	आर्थिक मूल्य	
४.३.३	सौंदर्यविषयक मूल्य	
४.३.४	सामाजिक मूल्य	
४.३.५	राजकीय मूल्य	
४.३.६	धार्मिक मूल्य	
४.४	समायोजन क्षमता	
४.४.१	समायोजन क्षमता म्हणजे काय ?	
४.४.२	समायोजनाचे प्रकार	
४.४.३	समायोजनाची लक्षणे	
४.४.४	समायोजनाची गरज	
४.४.५	संशोधनासाठी निवडलेली समायोजन क्षमतेची क्षेत्रे	
४.५.१	शालेय व सर्वसामान्य वातावरण समायोजन क्षमता	
४.५.२	सामाजिक, मानसिक, भौतिक समायोजन क्षमता	
४.५.३	व्यावसायिक संबंध समायोजन क्षमता	
४.५.४	व्यक्तिगत जीवन समायोजन क्षमता	
४.५.५	आर्थिक व व्यावसायिक समाधान समायोजन क्षमता	
४.६	समारोप	
५.	**माहितीचे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन**	५३ ते ९०
५.१	प्रस्तावना	
५.२	माध्यमिक शिक्षकांच्या मूल्यांचे विश्लेषण	
५.२.१	सैध्दांतिक मूल्य	
५.२.२	आर्थिक मूल्य	
५.२.३	सौंदर्य विषयक मूल्य	

प्र. क्र.	प्रकरणाचे नांव	पृष्ठ क्र.
५.२.४	सामाजिक मूल्य	
५.२.५	राजकीय मूल्य	
५.२.६	धार्मिक मूल्य	
५.२.७	माध्यमिक शिक्षकांच्या मूल्यांचे सरासरी गुणांचे वर्गीकरण	
५.२.८	पुरुष शिक्षकांच्या मूल्यांचे सरासरी गुणांचे वर्गीकरण	
५.२.९	स्त्री शिक्षिकांच्या मूल्याचे सरासरी गुणांचे वर्गीकरण	
५.३	माध्यमिक शिक्षकांच्या समायोजन क्षमतेचे विश्लेषण	
५.३.१	शालेय व सर्वसामान्य वातावरण समायोजन क्षमता	
५.३.२	सामाजिक, मानसिक, भौतिक, समायोजन क्षमता	
५.३.३	व्यावसायिक संबंध समायोजन क्षमता	
५.३.४	व्यक्तिगत जीवन समायोजन क्षमता	
५.३.५	आर्थिक व व्यावसायिक समाधान समायोजन क्षमता	
५.३.६	माध्यमिक शिक्षकांच्या समायोजन क्षमतेचे सरासरी गुणांचे वर्गीकरण	
५.३.७	पुरुष शिक्षकांच्या समायोजन क्षमतेचे सरासरी गुणांचे वर्गीकरण	
५.३.८	स्त्री शिक्षिकांच्या समायोजन क्षमतेचे सरासरी गुणांचे वर्गीकरण	
५.४	समारोप	
६	**निष्कर्ष व शिफारशी**	**९१ ते ९६**
६.१	प्रस्तावना	
६.२	मूल्यांच्या संदर्भातील निष्कर्ष	
६.३	समायोजन क्षमतेच्या संदर्भातील निष्कर्ष	
६.४	शिफारशी	
६.५	पुढील संशोधनासाठी विषय	

प्र. क्र.	प्रकरणाचे नांव	पृष्ठ क्र.
६.६	समारोप	
	परिशिष्टे	९७ ते १४१
	क्षेत्र नकाशा	१४२
	संदर्भ ग्रंथ सूची	१४३ ते

कोष्टक सूची

कोष्टक क्र.	कोष्टकाचे नांव	पृष्ठ क्र.
१	शिक्षक समायोजन शोधिका गुणदान सूची	३६
२	माध्यमिक शिक्षकांनी प्रश्नावलीला दिलेला	
	प्रतिसाद दर्शविणारे कोष्टक	५६
३	विद्याशाखा व शिक्षणशास्त्र पदवी व पदवीव्युतर	५६
	शिक्षकांचे प्रमाण दर्शविणारे कोष्टक	
४	शिक्षकांचे मूल्ये वर्गीकरण गुण विश्लेषण कोष्टक	५८
५	सैध्दांतिक मूल्याचे वारंवारिता पत्रक	६०
६	आर्थिक मूल्याचे वारंवारिता पत्रक	६२
७	सौंदर्यविषयक मूल्याचे वारंवारिता पत्रक	६४
८	सामाजिक मूल्यांचे वारंवारिता पत्रक	६६
९	राजकीय मूल्यांचे वारंवारिता पत्रक	६८
१०	धार्मिक मूल्यांचे वारंवारिता पत्रक	७०
११	माध्यमिक शिक्षकांच्या ६ मूल्यांचे सरासरी गुणपत्रक	७१
१२	पुरुष शिक्षकांच्या ६ मूल्यांचे सरासरी गुणपत्रक	७३
१३	स्त्री शिक्षिकांच्या ६ मूल्यांचे सरासरी गुणपत्रक	७४
१४	माध्यमिक स्त्री शिक्षकांच्या आणि पुरुष शिक्षकांच्या मूल्यांची तुलना	७५
१५	माध्यमिक शिक्षकांची समायोजन क्षमता वर्गीकरण गुण विश्लेषण कोष्टक	७७
१६	शालेय व सर्वसामान्य वातावरण समायोजन क्षमता वारंवारिता पत्रक	७८

कोष्टक क्र.	कोष्टकाचे नांव	पृष्ठ क्र.
१७	सामाजिक, भौतिक, मानसिक समायोजन क्षमता वारंवारिता पत्रक	८०
१८	व्यावसायिक संबंध समायोजन क्षमता वारंवारिता पत्रक	८१
१९	व्यक्तिगत जीवन समायोजन क्षमता वारंवारिता पत्रक	८३
२०	आर्थिक व व्यावसायिक समाधान समायोजन क्षमता वारंवारिता पत्रक	८४
२१	माध्यमिक शिक्षकांच्या पाच समायोजन क्षमतेचे सरासरी गुणपत्रक	८५
२२	पुरुष शिक्षकांना पाच समायोजन क्षमतेमध्ये मिळालेले सरासरी गुण.	८७
२३	स्त्री शिक्षिकांना पाच समायोजन क्षमतेमध्ये मिळालेले सरासरी गुण	८७
२४	माध्यमिक स्त्री शिक्षिका व पुरुष शिक्षकांच्या समायोजन क्षमतेची तुलना	८८

आलेख सूची

आलेख क्र.	आलेखाचे नांव	पृष्ठ क्र.
१	माध्यमिक शिक्षकांची मूल्ये दर्शविणारा आलेख	७२
२	माध्यमिक स्त्री शिक्षिका व पुरुष शिक्षकांच्या मूल्यांची तुलना दर्शविणारा आलेख	७६
३	माध्यमिक शिक्षकांची समायोजन क्षमता दर्शविणारा आलेख	८६
४	माध्यमिक स्त्री व पुरुष शिक्षकांच्या समायोजन क्षमतांची तुलना दर्शविणारा आलेख	८९